

PROLOG

Året är 1976 och vårens första regn upphör, solen skiner på stadens våta gator och trottoarer och himlen lyser med ett skarpt blått sken. Kadir ligger ihopkrupen på sin smala säng, han vaknar sent på eftermiddagen och han hör vare sig barnskrik, bråk eller springande. Med trötta ögon tittar han på klockan och stiger upp. Han känner sig stel i hela kroppen och tittar på sig själv i badrumsspeglarna. Han ser ett kantigt, spänt och skäggigt ansikte med svarta nervösa ögon under tjocka ögonbryn. Håret är rufsigt och ansiktet ser argt ut. Han sköljer snabbt av sig i ansiktet, sätter på radion och lägger sig på soffan och lyssnar. Han ser sig omkring i rummet och hans blick fastnar vid en tavla på väggen. Det är en oljemålning gjord av en känd konstnär. Det är en beväpnad frihetskämpe som liknar Saddam ridande på en vit häst. Kadir blir nedstämd när han tittar på den. Plötsligt blir han skrämmd av tanken att den nya peshmergaledningen¹ har skickat ett brev till honom att delta i det nya peshmergakriget i Kurdistan.

– Mitt liv tillhör mig inte längre, säger han för sig själv med sorgsen röst, tiden rinner iväg och jag har snart inte flera utvägar kvar.

Klockan går och Kadir ligger kvar på soffan tills han plötsligt befrias från sina dystra tankar och känner en stark hunger. Han tar på sig en kostym och går till en närbelägen restaurang och äter lunch. Sedan går han mot Shoriga, Bagdads äldsta kvarter för att köpa en docka åt Razas dotter, lilla Zhian. Han letar länge och till slut hittar han det som han söker efter.

”Tiden i dessa kvarter rusar alltid iväg”, tänker han, och hans uppmärksamhet stjäls av Bagdads vackra flickor med de gudomliga kroppsformerna och de stora vackra ögonen. Han möter kvinnornas blickar och ser i dem vänlighet och medkänsla. Han får en känsla av att befinna sig på fel plats. Han saknar en flickas sällskap, vilken flicka som helst. Kadir promenerar omkring på gatorna och känner sig alldeles tom i hjärnan av trötthet. Han sätter sig ned vid en cafeteria för att vila en stund.

Solen skiner obarmhärtigt över Bagdad och gatorna och torgen vimlar av människor, vagnar och bilar. Gatuförsäljarna ropar och skriker ut sina varor. Överallt är barn som putsar skor eller säljer cigaretter, de bär sina lådor på magen med ett snöre runt nacken. Kadir fortsätter sin promenad. Ett myller av människor, vagnar, bilar och oväntade hinder tvingar honom att gå försiktigt. Människorna får se sig noga för så att de inte stöter i varandra när de passerar över gator och torg. Tankarna som tidigare malt i hans inre tystnar i larmet.

Klockan är strax efter fyra på eftermiddagen när plötsligt en karavan av militärfordon och stridsvagnar med elitsoldater drar fram genom gatorna. De drar med sig pansarbandvagnar och kanonlavetter. Kadir ser på soldaterna och en våldsam rädsla strömmar genom honom. Det råder ingen tvivel om att trupperna är på väg mot Kurdistan. Han påminns om den gamla tiden och känner sin egen otillräcklighet.

– Nu är de på väg mot Kurdistan, säger han med gripen röst och gråt i halsen. Snart bryter ett helvete ut. Ska jag vara med eller låta bli, det är just frågan.

Skymningen faller långsamt och Kadir går mot floden Tigris. Han skyndar på sina steg tills han kommer fram till flodstranden, där han sätter sig på en bänk.

Tigris somnar sakta in i månskenet och månljuset reflekteras i vattnet tillsammans med de tusentals olikfärgade lamporna från de många restaurangerna och uteserveringarna vid strandområdet. I den mörka rymden hörs vågornas oavbrutna klagan blandat med ljudet av nattens insekter, avlägsen arabisk musik och långt borta sorlet från en trafikerad gata. Här flanerar familjer, nyförälskade par och grupper av unga män och kvinnor. Kadir överfalls av en stark ensamhetskänsla mitt bland denna strida ström av människor. Han känner att han inte hör samman med någon annan denna kväll. Plötsligt blir saknaden efter närhet och gemenskap med sin familj, vänner, släktingar och grannar i hans kvarter outhärdlig. I minnet vandrar han tillbaka till krigsåren.

1961

1

Halabja förvandlades som om gröna mattor rullats ut över marken. Kalla tillfälliga bäckar ringlade som ormar utmed bergssluttningarna. Fåglar, stora och små, med magnifika färger fyllde den gränslöst blå himlen. Löven på träden hade börjat spricka ut och gav skugga och skydd åt människorna mot den stigande värmen. Överallt var gula, vita och röda blommor med bedövande dofter. Från Halabja kunde man se de höga mäktiga bergen runt omkring och en vid slätt som sträckte sig så långt ögat nådde. Snart firade alla, gamla som unga, rika som fattiga, vårens ankomst med att göra utflykter. Familjer, släktingar och vänner spred ut sig över ängar och runt vattenkällor, och sjöng, dansade, bråkade och skrattade.

Ute i kvarteret där Kadir bodde, brukade det samlas ett femtiotal barn i olika åldrar. Några av barnen sålde små paket med bönor, smågodis och kakor till de andra. Barnen var helt upptagna med att spela fotboll, kula och andra lekar och var intensivt sysselsatta av att gapa och skrika, bråka och brotta ned varandra. Man såg tydligt vilken familj barnen kom ifrån. En del var rena och hade på sig fina kläder och dyra skor medan andra var smutsiga och svettiga med trasiga kläder, lappade med olikfärgade tygbitar. Det utövades ständigt en kamp mellan dem om vem som skulle få bestämma och vem som måste ge efter. Den som inte gjorde sin röst hörd var förlorad i barnens ögon. Snälla barn trakasserades och blev dagligen utskrattade för minsta lilla de gjorde. Ungar som hade flera syskon bildade egna gäng och försvarade sig bra mot omvärlden.

De unga pojkarnas språk hade alltid varit fullt av nedlåtande omdömen och svordomar och könsord hördes oavbrutet. Nästan alla barn hade öknamn som ”Storhuvudet”, ”Örnnäsan”, ”Fetknoppen”, ”Hårlös”, ”Den lame”, ”Den blinda” eller ”Den skelögda”. Kadir hade ”Stora mun” som öknamn.

Flickorna fick leka ute när de var små. När de blev större fick de bara vara hemma hos varandra eller hjälpa till med hushållsarbetet. Det ansågs inte längre passande när de kommit upp i en viss ålder att vara ute på gatorna tillsammans med pojkarna.

Nästan alla ungar hade någon vuxen person att gå till där de kunde känna trygghet när de blev slagna eller mobbades. Det fanns gott om kvinnor som tröstade och visade barnen kärlek, men det fanns också andra som med eller utan anledning vred om öronen eller gav barnen en örfil.

Kadirs kvarter försvarade sina gränser och det var en trygg plats för de barn som bodde där. Men det hade funnits starka motsättningar mellan barnen som tillhörde olika kvarter. Det ledde till ständiga konflikter och sammandrabbningar mellan dem och de vuxna var tvungna att gå emellan och försöka sluta fred. Jämfört med andra barn klarade sig Kadir bättre. Han fick mindre stryk tack vare att han kom från en stor familj med många släktingar. Han lyssnade på de vuxna och lärde sig hur man utövade makt och med tiden började han bestämma över andra barn i sitt kvarter. Han slog till först innan han själv blev slagen. Anfall var bästa försvar, tänkte han, och det hade ingen betydelse om han var rättvis eller inte, det handlade mest om att sätta andra barn på plats och att visa sin styrka.

2

Kadir fick sitt namn efter smeknamnet på en mäktig Gud. Det var hans mor, Amina, som envisades med att han skulle heta så. Hon var mycket religiös till skillnad mot pappa Braem.

Vid Kadirs födelse var hon nära att dö och därför lovade hon Gud att döpa sitt barn till ett namn som skulle bära välsignelse med sig.

– Han är min son och han ska bära ett kurdiskt namn! skrek pappa Braem och slog ut sina armar. Hans raka rygg och hårda handflator darrade av ilska. Mamma Amina gick tyst in i köket utan att visa med en min vad hon kände.

– Jag har lovat min Gud att han ska bära gudens smeknamn, sa Amina, innan hon stängde dörren efter sig. Efter detta var Amina helt tyst i tre veckor. Den fjärde veckan slutade hon äta. Braem vandrade gata upp och gata ned i kvarteret, rädd och förvirrad. Vad skulle vara värst, att ge vika och tappa ansiktet inför grannarna eller visa sig som en riktig despot och driva sin fru i graven? Det blev slutligen Alan och kusinen Omar som övertalade honom att ge med sig. Så blev det som Amina ville. Till barndopet bjöds alla grannar och släktingar på en stor fest. Amina och Braem hade ännu inte talat med varandra. Det var först på dopdagens kväll som Braem skamsen kom in till Amina som satt och ammade pojken i sovrummet.

– När du är klar går jag ut med Kadir så att han får somna ute i friska luften.

– Det går bra, svarade Amina i en alldaglig ton som om de gångna fyra veckorna inte alls hade funnits. Gör du det så sätter jag på tevatten tills du kommer tillbaka.

Pappa Braem satte sig ute i sommarkvällen med sin son Kadir i famnen.

Kadir växte upp och vid tretton års ålder var hans tankar mer eller mindre upptagna av grannflickan, Susan, som flyttat in i samma kvarter för ett år sedan. Han blev kär i henne från första stund han såg henne och han beundrade henne på avstånd och ofta brukade han sitta utanför sitt hus eller hålla till i närheten av flickans hus för att få se en skymt av henne.

Han dyrkade henne i sina tankar och längtade ständigt efter hennes ljuvliga väsen. Han fick vänta i månader och såg fram emot vårens ankomst då han kanske skulle få tillfälle att se henne på nära håll, se hennes tjocka svarta hår och hennes stora mörkbruna ögon. Denna möjlighet till närmare kontakt skulle uppenbara sig om familjerna åkte på en utflykt tillsammans under våren.

Och till slut kom den dagen då Kadirs önskan uppfylldes, när de på den andra vårdagen åkte tillsammans på en utflykt. De satt på var sin madrass på lastbilsflaket och Kadir vågade knappt se på flickan. Han var blyg och hade känslan att alla de andra i bilen var tankeläsare. Då och då mötte han Susans varma blickar och han såg leendet i hennes ivriga och nyfikna ögon. Kadir greps av panik när Lillebror retade flickan och drog i hennes långa svarta flätor. Förlamad av raseri såg han på sin bror och ville i denna stund slå ihjäl honom, så skämdes han för honom. Storebror Sirwan upptäckte spänningen i Kadirs ansikte och blev nyfiken.

– Vad är det med dig Kadir, är du kär lilla vän? Det är inte likt dig att sitta så där stilla och fint. Du ser ut som om du har förstoppning!

Kadir blev nervös och mumlade något obegripligt.

– Sluta, jag har ont i magen!

– Har du ont i hjärtat eller i magen, flinade Sirwan och pekade på grannflickan.

Kadir blev så generad att hjärtat ville hoppa ur hans bröst. Lillebror hörde vad Sirwan sa, och började genast reta honom:

– Kadir är kär i en flicka!

Kadir kastade sig över Lillebror och drog honom i håret. Mamma Amina särade på dem och sa ilsket till Sirwan:

– Det är ditt fel att Kadir blev arg. Låt Kadir vara, du är ju dubbelt så stor som honom.

– Jag ville bara fråga hur det är med honom, sa Sirwan med ett snett leende. Han ser så bekymrad ut, det verkar som om han drabbats av kärleksplågan!

Färden gick vidare och den svala vinden blåste in damm i bilen, in i ögonen och munnen. Kadir vågade inte se åt grannflickan, mest av rädsla för att hamna i brödernas skottlinje, men i ögonvrån skymtade han de bruna ögonen som såg rakt på honom innan de gömde sig under de långa ögonfransarna. Den glimten blev en signal för Kadir att hon hade sett honom! Hjärtat bankade och blodet isades. Nu var han för evigt såld! Med en snabb rörelse gav Kadir Lillebror ett hårt nyp i sidan så att han gav ifrån sig ett illvrål. Kadir lutade sig sedan bakåt på madrassen och slöt ögonen.

3

Några dagar senare samlades ungarna och strövade omkring på de trånga gatorna där kvinnor alltid satt framför den gamla Änkans hus, en mäktig kvinna som lade sig i allas konflikter. Ungarna kallade henne bara för ”Änkan”, ingen visste vad hon egentligen hette. De fick ofta smaka på Änkans grova händer.

En hund på Kadirs gata fick valpar och då gick barnen emot föräldrarnas vilja och tillsammans byggde de en hundkoja, något som upprörde kvinnorna. Änkan skrek så hejdlöst att marken gungade av hennes stora vrede när barnen klappade eller tog valparna i famnen.

– Låt bli olydiga jävlar, skrek hon, det är inte tillåtet att klappa hundar!

Men ungarna struntade i vad hon sa. När valparna kom springande mot dem och viftade med svansarna glömde de bort vad föräldrarna hade sagt. De namngav alla valparna och barnen bråkade med varandra när de döpte valparna till Shira, Brunna osv. Kadirs mamma förmanade honom och förbjöd honom att klappa hundarna men Kadir lyssnade utan att höra.

Kadir gick ut på gatan förbi Susans hem, han tittade lite extra genom dörröppningen men han fick inte se henne. Han gick långsamt mot hundkojan, ansiktet såg argt ut och håret var rufsigt. Han stannade och ropade på Storhuvudet, en liten pojke som hade ansiktet täckt av flugor och som sparkade boll med en jämnårig kamrat.

– Kom hit Storhuvudet! Du också med de stora öronen!

Kadirs röst fick pojkarna att genast stanna upp och lyssna. Ungarna skyndade sig glatt fram och frågade vad han ville.

– Är ni blinda? Ser ni inte att valparna är hungriga? Nu har ni chansen att visa vad ni duger till! Spring och hämta lite matrester hos slaktaren!

Ungarna sprang som vinden mot stan, uppfyllda av glädjen, att äntligen få göra en insats som förde dem till de modigas skara.

I närheten av hundkojan spelade några ungar kula. Det dröjde inte någon längre stund innan det utbröt ett slagsmål. Fetknoppen blev osams med Blåöga, och slog ned honom. Kadir gick snabbt emellan och försökte hålla fast Fetknoppen.

– Din åsna, du som är dubbelt så stor som honom borde väl veta bättre än att slå en som är mindre.

– Han fuskar, fräste Fetknoppen. Den djävulen, jag ska slå sönder alla ben i hans kropp.

Blåöga blev svart i ögonen av ilska. Han tog upp en stor käpp och sprang emot Fetknoppen och hytte med den. Fetknoppen blev rädd och sprang hem.

Alla barn skrattade och skrek när de såg vad som hände:

– Fetknoppen, din fegis!

I samma ögonblick kom ungarna, som Kadir skickat iväg, tillbaka med en påse full med matrester. Valparna förstod genast vad som var på gång och sprang viftande med svansarna mot dem och alla barnen samlades runt omkring.

– Vad duktiga ni är, sa Kadir nöjt till pojkarna, ingen får kalla er Storöra eller Storhuvudet längre, ni har idag visat vad ni kan.

Kadir viftade med sitt pekfinger och sa:

– I morgon är det någon annans tur att hämta mat åt valparna!

Han vände sig mot de yngre pojkarna.

– Ge mig påsen, sa Kadir med belåten blick och kastade ut matresterna till valparna. Ungarna väntade med spänning på om valparna skulle äta och glädjen var stor när de såg valparna kasta sig över maten.

Det tog inte många minuter innan hundarna ätit upp all mat och började leka med varandra och springa skällande omkring.

Den gamla Änkan såg vad som hände och blev vansinnig. Hon skrek åt Kadir:

– Du drar skam över oss! Du är gatans eländigaste unge, vet du inte att vi är muslimer och att det är förbjudet att klappa hundar, de är orena!

Änkan slog sig för bröstet och höjde rösten än mer:

– Hundarna ska bort från kvarteret, tack vare de jävla hundvalparna kan vi inte röra oss fritt på gatan. De kommer hela tiden springande mot oss. Oh, Gud vad ska jag ta mig till! Kadir och hans Lillebror blir min död!

Barnen hade vant sig vid Änkan och hennes tjat och förbannelser. De brydde sig inte om hennes raseriutbrott.

Änkan hatade alla barn lika mycket som hon hatade sina egna. Hon var en människa som alltid skyllde allt på andra, erkände aldrig någonsin ett fel. Kadir var rädd för att hon kanske tänkte kalla på Hunddödaren.

Han slöt ögonen och kände sig illamående av Änkans hotelser. Han mindes den gången i fjol då Hunddödaren tog livet av några andra stackars valpar framför ögonen på honom. Kadir stod tyst och tårarna trängde upp i ögonen på honom. Han önskade av hela sitt hjärta Änkans död.

Blåöga, som var stolt över att ha drivit bort Fetknoppen, sa upprepade gånger:

– Jag slog honom på käften!

Han gick närmare Kadir och puffade på honom.

– Drömmer du Kadir?

Kadir skakade på huvudet och knuffade undan Blåöga.

– Låt mig vara, sa Kadir argt, hörde du inte vad Änkan sa? En dag ska hon se till att alla valparna är borta för all framtid.

– Vi gömmer dem hemma hos mig!

– Det går inte, din mamma och pappa slår ihjäl dig om du gör det.

– Varför?

– För att de är orena.

– Nej, sa Blåöga, jag tycker att de är så söta, jag tycker så mycket om valparna, de är så fina. Men jag hatar katter, jag kastar sten på dem när jag ser dem. Kattjävlarna har ätit upp min duva. När jag blir stor ska jag slå ihjäl varenda jävla katt i stan.

– Sluta för fan, sa Kadir, du pratar sönder mig!

Fetknoppen kom ut igen och kastade sten på valparna. Kadir blev vansinnig och jagade bort honom.

Fetknoppen gick då upp på taket och skrek:

– Hundarna är orena, dödar man dem gör man staden en tjänst!

Blåöga vände sig till Kadir och frågade:

– Men varför ska de dödas?

– Sluta tjata för fan, sa Kadir ilsket.

Kadir stirrade med fasa på valparna. Han kände för första gången i sitt liv en enda stor tomhet och en rädsla fylld av vrede. Han drömde om att kunna rädda valparna och gömma dem så att inte Hunddödaren hittade dem.

Blåöga väckte Kadir ur hans drömmar och sa:

– Såg du Hunddödaren, tror du att han hämtar sitt gevär och skjuter valparna?

– Låt mig vara, sa Kadir med ilsken röst. Sluta!

En kort stund rådde tystnad. Barnen började leka med sina kulor igen. Det tog inte lång stund innan det åter utbröt bråk och den gamla Änkan kom och vred om öronen på flera av pojkarna. Innan hon gick ropade hon till Shama:

– Stackars moderlösa Fatih drunknar i sin skit. Fy fan, man ser inte ansiktet på honom, det är täckt av tusen flugor! Var är faster Narin? Hämta henne!

Lillebror smög ut och tog med sig några saftiga köttbitar och kastade dem till valparna. Änkan råkade se honom. Hon reste sig, slog sig på bröstet och skakade i hela kroppen innan hon kastade en liten sten mot Lillebror och gapade högt:

– Aminas söner blir min död. Vi har inte tillräckligt med kött hemma och nu matar bråkstackarna hundarna med den lilla mat som finns!

Med arg blick vände sig Änkan till en kvinna och sa:

– Skynda dig och gå hem och berätta för Amina!

Kvinnan reste sig och skyndade sig mot Aminas hus.

Raza blev tvungen att byta skola mitt under vårterminen. Det fanns bara en lärare kvar på högstadiet och hans pappa, Mahmud, var orolig för hans framtid. Av denna anledning började han i samma klass som kusinen Kadir. Han vaknade tidigare på morgnarna än vanligt eftersom han nu hade längre att gå till skolan. Han förbannade den långa vägen och önskade att han bodde i samma kvarter som Kadir, men hans pappa hade efter landsförvisning köpt en gård i byn, en bit utanför staden. Där var det lättare för hans partivänner att samlas eller hålla sig undan regimen.

Raza satte sig mellan Kadir och Ahmad och när den kraftiga läraren Hussain presenterade honom inför klassen satt Raza orolig. Han kände sig blyg och sänkte huvudet när femtio ögon stirrade på honom.

– Vi har fått en ny elev i klassen, sa Hussain med grov röst, som heter Raza. Jag vill inte ha bråk i min skola.

Han vände sig till Fetknoppen och Blåöga, men lärarens ord gick in i Fetknoppens ena öra och ut genom det andra. Efter rasten sprang de efter Raza.

– Stanna bondtölp!

Fetkoppens stirrade på honom och skrattade högt.

– Det luktar ko om honom, vilken bonddjävul!

– Titta på hans smutsiga händer, sa Blåöga.

– Och långa naglar, sa Fetknoppen, och ruskade på huvudet.

– I morgon får du säkert en fin välkomstfest av vår tokiga rektor, han slår sönder vartenda finger på din hand med sin tjocka käpp.

De andra barnen flinade och en av dem frågade om Raza trodde att det här var samma sorts skola som han hade haft i sin byhåla. Alla skrattade. Raza lyssnade och lät barnen prata som de ville, men han fick nog när Fetknoppen sa:

– Titta, jag har aldrig sett ett så långt ansikte, fy fan vad ful han är. Vi döper honom till Raza långansikte.

Raza kände sig förolämpad och kastade sig över Fetknoppen och skallade honom med huvudet. Fetknoppen, som blev fullständigt överraskad, ramlade omkull och Raza tog tillfället i akt och sparkade honom på benen och magen. Alla barnen såg på men ingen ingrep förrän Kadir och Ahmad kom fram och gick emellan.

– Inte en dag ska du gå härifrån utan att få stryk! skrek Fetknoppen. I morgon ska du få mer!

– Om du inte är tyst, slår jag ner dig när vi slutar skolan, skrek Raza tillbaka.

Kadir lade sin hand lugnande på Razas axel.

– Raza är min kusin, och om någon har sagt något till honom, då har han sagt det till mig. Jag skär halsen av den som ger min kusin ett öknamn.

När alla kom in i klassrummet, skakade Ahmad om Fetknoppen och skrek åt honom:

– Du ska låta bli Raza, jag slår den djävul som säger ett ont ord om honom, fattar du din feta jävel?

Från och med den dagen lät de Raza vara ifred och många visade respekt för honom och ville bli hans vän. Men bakom hans rygg var Fetknoppens tunga giftig som en orm, han smutskastade Raza och hittade på barnsliga saker så att alla skrattade åt honom.

Några dagar senare kom Raza på besök i Kadirs kvarter och när han för första gången såg Shirin, rodnade han och hjärtat slog hårdare. Han blev kär i Shirin på en gång och han höll sig ofta i närheten av hennes hus. Det irriterade Fetknoppen och Blåöga att en främmande person vistades på deras område och de försökte allt för att driva bort inkräktaren från deras heliga kvarter. De tänkte på allt men visste inte att det var Shirin som drog honom dit. Om de bara hade vetat det hade det varit ett bra tillfälle att bli av med honom, men Raza höll sin kärlek för sig själv.

På morgonen när han vaknade tänkte han på hur han skulle möta henne när hon gick till skolan. Ibland var han lite försenad och missade henne, ibland kom han i tid och fick se en skymt av henne och då kändes det som en högtidsdag.

Tiden gick och kusinerna blev som bröder, de sov ofta över hos varandra och de kände sig lika hemma i båda familjerna. Raza hade alltid gåvor med sig, allt möjligt smått och gott, som ägg, smör eller färsk yoghurt. Kusinerna kom varandra allt närmare och Kadir beundrade Raza för att han var en generös, öppen, rak och enkel person.

En kväll då Raza sov över hos Kadir, låg de i sina sängar och pratade.

- Jag har en hemlighet sa Raza, men lova mig att du inte berättar för någon!
- Jag har också en, men du får inte heller berätta för någon! Berätta du först!

Raza rodnade och kände en ovanlig upphetsning.

- Du vet att jag kommer hit ofta, sa han med låg röst, vet du vem mitt hjärta har kär och drar mig hit till era kvarter? Det är Shirin!
- Säger du det! Kadir smålog. Din rackare, jag trodde att du ville vara kompis med oss, jag visste inte att du har sådant i kikaren.
- Nu har jag berättat min hemlighet, avbröt Raza, då ska du berätta din också!
- Jag är kär i grannflickan Susan, men lova mig att du inte berättar för någon, det är bara jag som är kär, hon vet ingenting om det.

De talade länge och båda kände sig lättade över att de hade avslöjat sina hemligheter innan de föll i sömn.

5

Det var en tidig solig septembermorgon och allt var tyst förutom de vilda fåglarna vars skrin hördes uppe i skyn. Fata gick till Ahmads rum och försökte väcka honom, men han var så trött att han knappt hörde vad hon sa.

- Vakna, Ahmad, sa hon, Otman väntar på dig, du kan inte sova hela dagen. Han väntar på dig!
- Låt mig vara, sa han med ilsken röst, jag är ledig från skolan idag och jag vill inte gå till den galna djävulen.

Fata höjde rösten och skakade honom kraftigt.

- Nu går du upp och gör dig i ordning, frukosten står på bordet.

Ahmad vaknade till och hans ögon gnistrade av vrede och förbittring.

- Åt helvete med den jävla skraddaren! Jag hatar honom! På morgnarna tvingas jag gå till magistern och efter skolan är det skraddarens tur. Hur mycket stryk ska jag behöva ta emot?

- Snälla Ahmad, sa mamman med mjuk röst, gå upp nu! Vi klarar oss inte utan din hjälp. Jag vill inte att Karim bey² ska försörja oss och vi kan inte låna pengar hela tiden. Tack vare dig överlever vi. Tänk inte på Otmans och magistrernas hårda ord. Du lär dig mycket av dem och du hjälper din familj. Otman vill bara ditt bästa.

- Hur vet du att han är snäll, sa Ahmad med ilsken röst, ser du vad han gör med mig på dagarna? Jag tänker inte gå till honom längre!

- Vad säger du min son?

- Jag kan börja på bygget istället, där får jag mycket mer i lön.

Ahmad var en välbyggd och ljushyad trettonårig pojke som alltid var spänd och hade nervösa ögon. Han var tystlåten och pratade inte mycket utom med sina närmaste vänner Kadir och Raza. Han undvek att lägga sig i konflikter, men när han kände sig trängd blev han alldeles svart i ögonen.

Motvilligt och tyst klädde Ahmad på sig. Hans ögon lyste av ilska. Med tunga steg gick han ut på gatan och raka vägen till skraddaren.

Ahmad hälsade på skraddaren när han kom fram, men skraddaren svarade knappt utan såg på sin klocka och skakade på huvudet, men sa ingenting. Ahmad blev rädd och trodde att skraddaren skulle börja skälla ut honom. Ahmad satte sig på sin plats och sydde i knappar i en rock. Han hade glömt att sätta på sig fingerborgsen och stack sig i fingret med nålen och kunde inte hindra sig från att skrika till.

- Vad skriker du för, din åsna! skrek Otman. Akta så att inte rocken blir blodig, din idiot! Du gör mer skada än nytta. Jag ska göra avdrag på din lön, din oäkting, för att du är så långsam och oduglig!

Ahmads ögon mörknade och han greps av förtvivlan. Han hade aldrig förstätt varför skraddaren alltid var arg på honom.

- Jag är ingen oäkting och varför slår du mig alltid utan anledning?

Otman kastade sig över Ahmad. Det var omöjligt för honom att springa ut, men ändå försökte Ahmad komma undan. Otman hann före honom och slog Ahmad med knutna händer i ansiktet. Blodet forsade från näsan. Otman brottade ned Ahmad på golvet och sparkade honom i magen. Ahmad tog emot slagen och sparkarna utan att knysta ett ord. Som vanligt tog misshandeln inte slut förrän affärsgrannarna gick emellan.

– Låt honom vara, du har ju nästan dödat honom! Stackars faderlösa barn som hamnat hos en så gudlös människa som dig!

Ahmad satt i ett hörn, utom sig av ilska och förödmjukelse. Hans blick fastnade på saxen som låg på golvet bredvid honom. Blixtnabbt tog han den, sprang upp mot skraddaren, som stod vänd bort från honom, och högg saxen i ryggen på honom. Ahmad drog ut saxen, kastade den på golvet och sprang sedan gråtande ut ur affären och ut ur staden.

Ahmad sprang raka vägen till Razas familj som bodde i en liten by ett stycke utanför staden. De hade en stor gård med kor, får och hästar. När Ahmad klev in i huset och såg Mahmud kände han en oerhörd lättnad.

Mahmud skyndade sig fram och kramade om Ahmad när han såg hans svullna ansikte. Ahmad kysste Mahmuds händer och tryckte sig mot den äldre mannens bröst.

– Vad har hänt med dig min son? Du ser för hemsk ut!

Ahmads kläder var dammiga och blodiga, hans ansikte var täckt av tårar.

För Mahmud var Ahmad som en son. Han hade varit nära vän till fadern som mördats för många år sedan.

Mahmud frågade med vänlig röst och ledsna ögon:

– Vad har hänt! Varför är du så blodig?

– Jag försökte mörda skraddaren!

– Vad säger du min son?! Mahmud ropade till sin fru Halima att hon skulle hälla upp vatten i badrummet och hämta bandage.

– Jag visste att det här skulle hända till slut. I fyra år har han slagit mig utan anledning. I dag blev jag så förbannad att jag tappade behärskningen. Tack vare att så många gick emellan kunde jag komma undan.

– Hämta en extra säng till Ahmad, skrek Mahmud till Halima, han skall bo här hos oss och få känna trygghet bland människor som bryr sig om honom och som inte tolererar orättvisor!

– Han kallade mig horunge, och när jag sa ifrån kastade han sig över mig som en dåre och drog ner mig på golvet och började slå mig. Han var fullständigt galen! Blodet kokade i mig. Jag fick se saxen som låg på golvet. Jag högg honom i ryggen med den och sedan blev allt svart.

– Otman, den hedningen, drar sig inte för någonting! Att ge sig på en faderlös pojke på det sättet!

Halima kunde inte hålla tillbaka tårarna när hon förband Ahmads sår. Ahmad lyfte sakta upp sitt huvud och såg på Mahmud med en hård blick.

– Det är rätt åt honom, han ska få lida som jag har gjort!

Mahmud lyssnade bedrövat på pojken framför sig och såg en hårdhet i Ahmads ansikte som han aldrig sett tidigare. Mahmud var socialist och hatade alla former av orättvisa. Han hade avtjänat fängelsestraff och landsförvisning och nu var han sedan två månader tillbaka i byn.

Mahmud tyckte illa om vuxna som misshandlade barn och han blev vansinnig av ilska när han fick höra att något sådant hade hänt. Oräkneliga gånger hade han räddat grannbarn från stryk. Nu satt han helt stilla vid Ahmads sida och sa med mjuk röst:

– Var inte rädd, den idioten ska få med mig att göra! Du får bo hos oss så länge du vill.

– Skynda dig till stan Raza, och berätta för mor Fata att Ahmad är i säkerhet.

6

Några timmar senare spreds nyheten om vad som hade hänt hos skraddaren och alla i kvarteret pratade om det. Ungarna var stolta över Ahmad och de pratade varmt om honom. Varje gång de talade med varandra om vad som hänt, lade de till lite extra krydda till berättelsen.

– Vi döper om honom, sa Kadir glatt. Från och med idag ska Ahmad heta ”Den modige”.

Fetknoppen strövade omkring och verkade lite avundsjuk på Ahmad.

– Vad är det för märkvärdigt med det, att sticka en sax i någon som vänder ryggen till en. Kallar man det modigt? Nej, det är fegt! Den som är modig skulle ha stuckit saxen i bröstet och inte i ryggen. Fetknoppen såg sig omkring och plötsligt började han skratta.

– Ska vi inte döpa honom till Ahmad ”Ryggkliaren”? Skraddaren sa att han skulle ha slagit ihjäl honom om han visste att han inte riskerade fängelsestraff. Ahmad är en idiot. Man betar sig inte så mot en vuxen.

Kadir blev arg och spottade framför sig. Han kastade sig över Fetknoppen och höll fast honom. Ett häftigt slagsmål utbröt mellan dem. Kadir fick en hjälpande hand av Lillebror.

Några vuxna som gick förbi gick slutligen emellan dem och Fetknoppen reste sig. Med ansiktet smutsigt av damm och sand, vände han sig till Kadir och sa:

– Så här mycket stryk ska du få av mig varenda dag, din fegis!

Han skyndade sig hem så fort hans tjocka ben kunde bära honom.

– Du, din djävul kan aldrig hålla klaffen, skrek Kadir tillbaka, du tigger alltid om stryk!

Det dröjde inte länge innan Fetknoppen kom ut igen och alla ungarna blev sams.

– Kanske Ahmad hamnar i fängelse, sa Storhuvudet.

– Vad då fängelse, sa Blåöga, han har sprungit upp i bergen. Han är kanske redan i befriade områden och blir en peshmerga, den yngste från vårt område som skall strida för att vi kurder ska få tillbaka våra rättigheter.

– Vet ni sa, Storöra, den galne skraddaren blev så rädd att han kissade på sig!

– Han vet att han har burit sig djävligt dumt åt mot Ahmad, sa Blåöga, och nu vill han nå en försoning och har skickat folk till Ahmads mor Fata, men hon har kastat ut alla och sagt att hon inte vill höra talas om den galne skraddaren.

– Du ljuger Blåöga, du ljuger oss rakt i ansiktet, sa Fetknoppen. Hur vet du det? Vi har varit tillsammans hela dagen och jag har inte hört någonting sånt.

Kadir kastade ilska blickar omkring sig och Fetknoppen tog chansen och skrek:

– Vill du ha en omgång till?

– Kom an bara så ska du få smaka på mer stryk!

Änkan och hennes väninnor kom ut på gatan. Änkan blev så upprörd, när hon fick höra vad som hänt, att hon vibrerade i hela kroppen av ilska. Hon hade aldrig tyckt om Fata och nu passade hon på att prata illa om henne. Hon brukade ofta helt öppet anklaga Fata för det orättvisa i att hennes man blev mördad.

– Gud tar inte Fata, men han tog hennes man!

Några pojkar började slåss och Änkan blev ännu vansinnigare. Hon skrek högt åt ungarna:

– Tyst med er, annars kommer jag och ger varenda djävul en saftig omgång stryk. Fetknoppen skrattade högt och skrek åt Änkan att han så gärna väntade på henne. Änkan reste sig snabbt och sprang mot Fetknoppen. Hon tog upp en sten och kastade mot honom men träffade Blåöga istället. Han tjöt högt av smärta och sprang hem. Fetknoppen imiterade Änkan och skrek med hög röst:

– Kom om du kan, jag väntar på dig!

Ungarna skrattade högt när han gick framåt med en haltande gång och händerna på ryggen. Barnen hejade på Fetknoppen som blev uppspelt och haltade ännu mer och gjorde än yvigare gester.

Änkan blev ännu mer upprörd och utom sig av ilska hytte hon med nävarna och svor:

– Okej, Fetknoppen, jag lovar Gud att om jag får tag på dig ska jag visa dig den Store i himlen, jag ska krossa alla ben i din jävla kropp!

– Gör det om du kan, sa Fetknoppen och flinade.

Änkan kastade ilska blickar mot Kadir och grep tag i honom och skakade om honom hårt. Kadir försökte slita sig loss från henne och skrek att han ingenting hade gjort.

– Allt är ditt fel, allt som händer i det här jävla kvarteret är ditt fel. Tror du inte att jag vet att det är du som ligger bakom allt och att det är du som hetsar upp den där tjockisen. Erkänn din djävul, jag känner dig!

Änkan skrek utom sig:

– Jag känner dig bättre än din mamma gör och jag ska berätta för din pappa att det är du som är kvarterets buse. Gud må ta dig!

Änkan skakade på huvudet och knuffade undan Kadir samtidigt som hon sa att hon av hela sitt hjärta önskade hans död. Kadir reste sig och sprang därifrån med en obehaglig och kall känsla inom sig.

När det lugnade ned sig ute på gatan passade grannkvinnan Komri på att säga något vänligt till Änkan:

– Lugna ner dig, de där ungarna är som djävulen själv, om det inte är Kadir så är det någon annan.

– Det är sant, sa Änkan och fräste. Dagens ungdomar har inte respekt för någon. De måste visa respekt för äldre personer, det är det enda som har någon betydelse och de där ungarna vet inte vad respekt är.

– Nej det vet de inte. Vet du vad som har hänt skraddaren Otman? Ahmad försökte mörda den stackaren, han stack en kniv i ryggen på honom och det var nära ögat att han dog av skadorna.

– Det var inte en kniv, det var en sax, sa Shama.

Änkan avbröt henne snabbt:

– Skit samma om det var en kniv eller en sax. Man gör inte så mot vuxna människor, stackaren var nära att dö. Han som aldrig gjort någon illa. Skraddaren är en gudfruktig man som aldrig har missat en

bön, som alltid fastar vid Ramadan. Han är en fridens man. Han som alltid försökt hjälpa den otacksamma Fata. Och det här är tacken!

Änkan tystnade en kort stund. Hon såg sig omkring, men ingen av kvinnorna opponerade sig mot hennes utbrott, så hon fortsatte:

– Jag har aldrig hört ett ont ord om honom. Vore alla män som han så skulle livet vara himmelriket på jorden.

Hon höjde rösten och sa med grov röst:

– Sådana som Ahmad borde låsas in, de är helt galna och farliga, man känner sig inte trygg när de går lösa, inte efter det som nu har hänt. Vilken värld vi lever i!

Det verkade inte riktigt på kvinnornas ansiktsuttryck som om de delade Änkans uppfattning, men ingen av dem vågade öppna munnen och säga emot henne.

Änkan vände sig till Shama, och sa:

– Du Shama, som vet allt om alla, varför säger du ingenting? Var håller sig den jävla oäktingen gömd?

– Vem? frågade Shama.

– Ahmad, Fatas jävla oäkting till unge så klart!

– Jag vet inte, varför skulle jag veta det? Det sägs att han sprungit raka vägen upp till bergen, till det befriade området och ryktet säger att han kanske blir den yngste peshmerga de någonsin haft.

Änkan väntade sig inte det svaret. Hon var livrädd för allt som hade med peshmerga och milis att göra. Snabbt kom hon på andra tankar. Om Ahmad blir en peshmerga ville hon inte ha honom som fiende och skyndade sig att säga:

– Ja, ja vi får väl se vad som händer. Tiden får utvisa vad det blir av den unge pojken, sade hon och bytte samtalsämne.

Omar gick skyndsamt förbi kvinnorna mot Karim beys hus. Av någon anledning var Änkan mycket förtjust i honom. Han var den ende person som Änkan höll av och som inte drabbades av hennes ilska. Han var alltid vänlig mot henne. De flesta trodde att det berodde på att han var den ende som förstod Änkans grova språk och som kunde hantera hennes ilska. Änkan reste sig upp och Omar hälsade vänligt på henne:

– Hur är det med dig?

– Tack bra, svarade Änkan. Vart är du på väg Omar?

– Jag ska gå hem till Karim bey. Vet du inte vad som har hänt?

– Jo, jag vet, den stackars pojken! Hälsa Fata och Karim bey från mig!

Omar gick sin väg och de andra kvinnorna såg mycket frågande ut, men de sa ingenting.

Omar gick in i Karim beys hus och Karim bey reste sig och gick fram till Omar. De skakade hand och satte sig ned på golvet. I samma ögonblick dök Fata upp. Hon var så orolig och bekymrad att hon knappt kunde prata normalt.

– Har du sett Ahmad? frågade Karim bey. Hur är det med honom?

Fata grät förtvivlat och hennes ögon lyste av smärta. Efter en stund lugnade hon ned sig lite och sa:

– Jag mår så dåligt. Jag tänker på honom varenda sekund och jag känner en smärta som jag aldrig upplevt förr. Min son kommer för alltid att bli skadad av det som hänt. Otman har vållat mig och min son alltför stor smärta. Han har för evigt satt en kniv i min själ. Varför är han alltid så elak mot min son? Vi måste göra något! Hon tystnade och Omar försökte trösta henne, men Fata slog sig på bröstet och brast i gråt igen:

– Jag ska döda den där jäveln, jag hoppas att Otman överlever så att jag själv får slå ihjäl honom! Hela Ahmads kropp är täckt med blåmärken av all misshandel Otman har utsatt honom för. Den där idioten har misshandlat honom i årtal. Tro mig, bey! Jag visste ingenting, tro mig! För alla pengar i världen skickar jag inte min ende son till någon som honom igen. Det är mitt fel, det som har hänt! Jag anklagar mig själv för att jag inte lyssnade på dig! Du sa till mig att jag inte skulle låta honom arbeta hos Otman, men jag var så stolt och ville inte vara en börda för dig. Jag tänkte att han kunde hjälpa till hos Otman och lära sig ett yrke. Men tro mig, jag visste ingenting! Ahmad är hemma hos Mahmod och han var så upprörd. Mahmod har lovat mig att gå in till stan och slå ner den där idioten Otman. Han sa att Ahmad måste hålla sig gömd hos dem tills allt lugnat ner sig och ifall idioten gör en polisanmälan. Nu måste jag skynda mig, jag kom tillbaka för att hämta rena kläder!

Fata hade nått trettioårsåldern och varit änka sedan hon förlorat sin man i en släktfej. I många år hade hon bott hos Karim bey som hushållerska och han hade behandlat henne som sin dotter. Utan hans hjälp hade det varit omöjligt för Fata att försörja sin son, som Karim bey betraktade som sitt eget barnbarn.

Karim bey lyssnade upprört och blev argare och argare ju mer han hörde. Efter en stund sa han till Omar:

– Följ med mig till Otman, så ska jag strypa den djävulen! Ahmad är som en son för mig och du, Fata, är som en dotter. Den djävulen ska få med mig att göra! Hur är det med honom förresten?

– Inte så farligt, svarade Omar, han blev inte ens inlagd på sjukhuset.

Omar märkte hur det kokade i Karim bey och att han var nära att tappa kontrollen. Omar försökte lugna ned honom och sa:

– Vi ska inte göra situationen värre än vad den är. Först måste vi se till att den där idioten inte polisanmäler Ahmad och sedan får vi se.

De gick skyndsamt ut, nästan springande, mot skräddarens affär. Han var inte där. Omar föreslog att de skulle gå hem till honom, men Karim bey vägrade och sa:

– Jag amputerar hellre mina ben än att jag sätter min fot hos en sådan som Otman!

De vände hemåt igen men i samma ögonblick ropade Otman på Karim bey och de stannade. Han kom fram till dem och sa:

– Bey, ser du vad Ahmad gjort mot mig.

Hans röst var gråtfärdig.

– Det var nära ögat att han dödade mig. Jag som försökt uppfosta honom och hjälpa honom. Jag ville lära honom ett yrke. Jag vet inte vad som flög i mig när jag slog till honom, men hans tysthet och envishet gör mig galen. Jag menade bara väl. Det lilla stryk som jag gav honom är inte bråkdelen av det stryk jag fick när jag var skräddarlärling, men gjort är gjort. Han tystnade och Karim bey lyssnade på honom med avsky.

– Jag tänker inte polisanmäla honom om ni låter mig vara ifred och jag ska inte ta honom tillbaka, för nästa gång dödar han mig på riktigt.

Karim bey svarade att Ahmad aldrig ville komma tillbaka till honom igen.

– Var är han? Jag hörde att han ska bli en peshmerga, sa Otman. Jag är rädd. Jag har familj och barn, och jag ber dig bey.

Han sträckte ut sin hand, men bey skakade på huvudet och sa:

– Jag skakar inte hand med barnmisshandlare! Kom Omar, nu går vi!

De vände sig om och gick därifrån. På vägen träffade de Fata som hade med sig en väska med kläder.

– Stanna Fata, sa Omar, jag ska hämta min bil så åker vi tillsammans till byn för att besöka Ahmad.

7

Följande dag vaknade Halima först och bad sin morgonbön och en stund senare steg Mahmud upp ur sängen och satte på radion som han brukade göra. Efter bönen gick Halima ut i köket och förberedde frukosten. Familjen satte sig på golvet runt en vit plastduk och började äta frukost. Fata hade sovit över. Hon ville vara hos sin son. En bil körde upp på gården och Mahmud ropade:

– Göm Ahmad snabbt! Spring ut bakvägen! Det är polisen som kommer! Var inte orolig Fata! Det är bara för hans egen säkerhet.

Det bankade hårt på dörren och Mahmud skyndade sig för att öppna. Poliserna steg in och Fata kastade sig storgråtande framför deras fötter och skrek upprepade gånger:

– Låt bli min son, han är oskyldig, det är den gudlösa skräddarens fel.

En av poliserna knuffade undan henne och sa:

– Vad pratar du om? undrade han förvånad. Ta bort henne, hon är ju alldeles hysterisk!

Polismästaren vände sig mot Mahmud, visade ett papper och sa:

– Vi har en husrannsaktionsorder och du är arresterad!

– Vad är anklagelsen den här gången? frågade Mahmud med ledsen röst.

– Samma som förra gången, uppror mot regeringen och fientliga socialistiska åsikter.

Polismästaren vände sig mot de andra i rummet och sa:

– Jag gör bara mitt jobb och utför en order.

Mahmod svarade:

– Ja, jag vet. Jag är inte överraskad, inte min fru heller. Vi kände på oss att ni skulle komma. Jag har väntat länge på er. Alla mina vänner är redan arresterade och har tagit de bästa platserna i fängelset, eftersom jag blivit försenad.

Fata satt tystlåten och ångrade sitt uppförande. Hon torkade tårarna och kände en stor lättnad att det inte var Ahmad de var ute efter. Fata hjälpte Halima att packa ned kläder åt Mahmod.

Poliserna sökte noga genom hela huset, men var alla vänliga.

En av poliserna hämtade handbojor i bilen för att sätta dem på Mahmod. Raza försökte hindra polisen och grät.

– Han behöver inte ha några handbojor på sig! sa polismästaren.

Raza kramade om sin pappa och kysste länge hans händer. Tårarna rann ned för hans kinder.

Polismästaren blev rörd och sa:

– Det är ingen fara min son, han kommer snart hem igen!

Halima satt tyst och orörlig, hon hade inte ork att resa sig. Till slut gick hon ändå fram till Mahmod och kramade honom och sa:

– Jag skall be för dig!

– Nu måste vi åka, sa polismästaren.

Mahmods blickar var mjuka och ledsna. Han satte sig i bilen, vände sig om och såg på sin familj. Bilen körde i väg och Raza sprang efter och skrek:

– Pappa, pappa!

Familjen samlades i köket och satt tystlåtna. Ahmad kände en stor glädje och lättnad inom sig att det inte var honom polisen kom för att hämta. Det kändes som en stor triumf. Han stannade kvar några dagar tills allt hade lugnat ned sig och flyttade därefter hem igen. Alla kvarterets barn mötte honom som en hjälte och aldrig mer gick han tillbaka till skraddaren. Efter en vecka började han som lärling hos byggmästaren, en snäll och gudfruktig man. Det bästa kom sen. Ahmads plats bland barndomvännerna steg många grader. Han kände stolthet över det han gjort.

8

Det var kväll, solen befann sig strax bakom Sahobergen och dränkte den ljusblå himlen i sitt vackra sken. Kadir stod tyst och såg på den skimrande himlen en stund och gick sedan in. Som alla andra kvällar samlades Narmin, Lillebror, Kadir och Sirwan runt Braem och väntade med förtjusning på att han skulle berätta en saga.

Lillebror kammade pappans hår, och sa med en röst fylld av vädjan:

– Snälla pappa, berätta en saga som du aldrig berättat förut!

– Nej, sa Kadir, jag vill höra fortsättningen på gårdagens saga.

Också Narmin tyckte att det som Braem berättat dagen innan var roligt.

– Du är den snällaste pappan i hela världen, berätta fortsättningen, jag har väntat på din berättelse hela dagen!

– Det har varit en besvärlig dag på kontoret, sa Braem och kramade om sina barn. I samma ögonblick ropade Amina:

– Öppna dörren, Narmin, hör du inte att det knacker, är du döv?

Narmin rynkade pannan och öppnade motvilligt dörren åt morbror Alan som snabbt klev in. Narmin blev glad över att se honom.

Han kramade om Narmin men glimten i barnets ögon slocknade när Alan som vanligt vände sig till Sirwan och vänligt sa till honom att hämta spelkortet för en omgång.

Snabbt som ögat togs ett bord och några stolar fram och männen satte sig för att spela kort. Amina och Narmin var i köket och när Narmin satte på radion spelades några kurdiska sånger som inte var populära i Braems öron.

– Stäng av den där jävla radion, jag sjunger bättre än honom, skrek Braem.

Kadir och Lillebror satt lugnt och stilla och spelade domino, men som alla andra gånger dröjde det inte länge innan de hamnade i bråk och deras skrik och gap störde de vuxnas spel.

– Du fuskar som fan, du vinner aldrig om du inte fuskar!

– Nej, det gör jag inte, det är du som fuskar!

– Nej, det är du som aldrig spelar ärligt!

– Du är bara en dålig förlorare.

Kadir gav Lillebror en örfil och Lillebror kastade sig snabbt över honom och slagsmålet var i full gång.

Pappa Braem blev rasande:

- Vad fan håller ni på med, era oäktingar, ser ni inte att vi har en gäst? Sluta på en gång!
Kadir skylldes på sin bror, men Braem avbröt honom.
- Jag skiter i vem som har rätt eller fel. Ni ska bara vara tysta och hålla klaffen. Ge mig dominospel, det är färdigspelat för er del i kväll.

Det knackade åter på dörren och Kadir gick för att öppna. På farstukvisten stod grannkvinnan Shama. Hon steg in, hälsade hastigt och gick in till Amina som stod i köket och avslutade disken tillsammans med Narmin.

– Det var länge sedan du besökte oss! Jag trodde att du hade flyttat, sa Amina lite skämtsamt sedan de skakat hand. Narmin tog fram en stol och Shama klappade henne på kinden och sa:

- Oj, vad du har blivit stor, snart är du vuxen! I vilken klass går du nu?
- Fjärde.

De satte sig ned och det vanliga skvallret rullade i gång.

– Vet du, sa Shama, att Änkans svärson har rymt hemifrån så nu bor dottern och hennes barn hos Änkan. Änkan är upprörd och säger att hon inte lämnar tillbaka dottern om han inte kommer tillbaka och ber om förlåtelse på sina bara knän. Hon har upprepade gånger sagt att en sån där skitstövel till karl vill hon inte ha som svärson längre, världen är full av bättre karlar än den idioten.

– Vad säger dottern?

– Vad ska hon säga? Det är Änkan som bestämmer.

– Jag tyckte att han verkade snäll.

– Vem kan leva med Änkans dotter? Sådan mor, sådan dotter! Vi byter samtalsämne, vi pratar inte mer om den där grälsjuka jävla kvinnan! Vet du att slaktarens dotter har tackat nej till ett frieri genom sina föräldrar? Det sägs att hon och din son Sirwan är tillsammans i hemlighet. Jag vet inte om det är sant, men folk skvallrar och kan inte hålla sin mun.

Amina tänkte säga att det kanske är Shama själv som sprider sådana rykten men höll tyst med sina tankar. Istället frågade hon vad slaktaren sa.

– Vad ska han säga, den idioten? Det är hans fru, Asa näslång, som bestämmer över honom.

– Vad håller ni på med där ute i köket! Vi har väntat länge på att få te. När ska vi bli serverade?

Amina svarade att hon var på väg. När hon serverat männen satte hon sig åter i köket och pratade med Shama. Dottern Narmin satt tyst och lyssnade på kvinnornas skvaller.

– Vet du vad jag har sett hos tygmästaren? sa Shama. Jo, ett tyg som jag skulle vilja ha till en ny klänning.

De blev avbrutna av minstingen som kom gråtande ut i köket och sa att Kadir tagit hans kulor. Amina tröstade honom och fick honom till slut i säng. Shama tittade på klockan och sa:

– Oj då! Är klockan så mycket! Jag måste gå hem nu.

Amina släckte i köket och gick ut på gården. Hon stod ensam och såg upp mot himlen och funderade över kvällens samtal med Shama. *Konkan*³ var slut och Braem blev den som förlorade. Amina gick in till Braem som satt i vardagsrummet. Hon satte sig ned bredvid honom och de samtalade lågt med varandra och drack ett glas te. De såg båda allvarliga och oroliga ut. Braem reste sig och släckte lampan i rummet och sedan gick de och lade sig. Det blev tyst i huset, endast de sovandes andhämtning hördes tillsammans med kylskåpets och frysens svaga brummande ljud.

Alla i huset sov fram till gryningen på sina madrasser som låg på golvet. Solen började stiga upp i horisonten. Pappa Braem var den förste som steg upp, trots att han var den siste som hade gått till sängs. Han gick till badrummet och tvättade sig. Därefter tog han fram sin bönematta för att be sin morgonbön. Han öppnade fönstret och hörde böneutroparen förkunna första bönen för dagen.

Lillebror vaknade och gick ut i köket. Han åt snabbt och smög sig in i Kadirs rum där han tog på sig Kadirs nya jacka och smög iväg till skolan. Efter en timme hade de övriga i familjen vaknat och det blev liv och rörelse kring frukostbordet. De var så många i familjen att de fick stå i kö för att komma in på toaletten och badrummet. Sedan samlades alla sittandes på golvet runt en plastduk och åt frukost, som oftast avslutades med bråk mellan småsyskonen om vem som hade tagit de bästa bitarna. Alltid kände sig någon förfördelad. Kadir vaknade och såg sig sakta omkring. Hans blick stannade vid den tomma klädhängaren och hans vrål genljöd hela huset.

– Min jacka är borta, den djävulen snodde den från mig.

Med ilsken gråt i halsen såg han anklagande på sin mamma.

– Vet du inte vad som händer i ditt eget hem. Den där ouppfostrade idioten har tagit min jacka och gått till skolan, han får alltid göra vad han vill!

Amina klappade honom tröstande på axeln:

– Det gör ingenting. Han är yngre än dig, du kan förlåta honom!

– Nej det gör jag inte! Det är ditt fel mamma, att han tagit min jacka. Varför köpte du inte en jacka åt honom samtidigt som du köpte en till mig?

– Vi har inte råd. Sluta gråta nu, det som har hänt har hänt och det kan man inte ändra på. Tvätta ditt ansikte och kom och ät, frukosten väntar.

– Jag skiter i frukosten, jag vill ha min jacka, sa Kadir trotsigt. Jag ska ge den jäveln en läxa han aldrig glömmmer!

Sirwan såg sin chans att få reta Kadir:

– Tror du att du kan slå Lillebror? Akta dig för honom, flinade han elakt. Du ska inte bråka med honom! Jag kommer att tala om allt för pappa!

Kadir satte sig ned motvilligt, men kunde inte äta något. Han reste sig snabbt och gick nästan springande till skolan. Det enda han hade i tankarna var Lillebror och hur han skulle hitta honom och läsa lusen av honom.

Innan Kadir hann gå in i sitt klassrum såg han Lillebror sitta på den dammiga skolgården. Han blev vansinnig, och försökte kasta sig över honom, men Lillebror hann undan och Kadir sprang efter honom.

– Håll fast honom!

Lillebror sprang mot Fetknoppen, som fick tag i honom. Kadir kom fram och bröderna slog varandra med knytnävarna medan de andra barnen stod bredvid och tittade på. Det såg ut att bli ett riktigt slagsmål, men Ahmad dök upp och gick emellan.

– Idioter, ni står och tittar på utan att avbryta!

Fetknoppen hade glimten i ögat samtidigt som han var lite irriterad på Ahmad som förstörde glädjen för honom.

Bröderna skrek och gapade åt varandra, fasthållna på varsitt håll.

– Idiot! Djävul! Hur många gånger har jag sagt att du inte får röra mina saker!

– Jag skiter i vad du säger! Jag gör som det passar mig och den här jackan passar mig!

Kadir försökte slita sig loss från Ahmad.

– Jag ska slita dig i stycken!

Lillebror skrattade.

– Hur många har du styckat i dina dagar, din fegis? Kom inte nära mig, annars får du mer stryk! Varför ska du få allting, men inte jag. Jag är trött på att alltid ärva kläder efter dig. Jag ville bara låna den här guldjackan för att se hur den sitter på mig. Jag är inte rädd för dig, din lilla skit!

Lillebror visste att förr eller senare måste han lämna ifrån sig jackan och han tog därför av sig den och kastade den mot Kadir och flinade.

– Varsågod! Här har du, ditt modelejon!! Ta skiten innan jag ändrar mig! Lillebror vände på klacken och gick till sitt klassrum.

Kadir tog upp jackan och skakade dammet av den innan han tillsammans med Ahmad gick in till första lektionen. Kadir var fortfarande upprörd och mumlade:

– Varenda jävla morgon är det likadant. Lillebror gör så att jag snart får magsår. Alltid vaknar han tidigt och tar på sig mina kläder utan att lyssna på någon. Jag vet inte vad jag ska göra med honom. Gud vet att jag önskar hans död.

– Han är ju ändå din bror.

– Han jävlas med mig, en sådan bror klarar jag mig utan.

Klockan gick mot tio på morgonen och Änkan rusade ut med ilska ögon. Det var något på gång. Änkan var på krigsstigen och det låg bråk i luften. Alla visste att hon skulle sätta någon på plats. Änkan hade på sig en mörk sjal och en ljus klänning vilket inte passade sig för någon i hennes ålder. Hon marscherade framåt och talade med en hög och grov röst. Med nyfikna ögon stod kvinnorna utanför sina dörrar och väntade med förtjusning på vad som skulle hända. Kvinnorna hälsade, men Änkan tittade ned och svarade inte utan gick direkt mot Aminas hus. Hon bankade häftigt på dörren och skrek högt. Amina skyndade sig att öppna. När hon fick se Änkan blev hon vettskrämd och bleknade. Änkan såg mer död än levande ut. Med en mjuk röst som knappt var hörbar viskade Amina:

– Varsågod och kom in.

Änkan avbröt henne blixtnabbt.

– Tro inte att det är någon artighetsvisit! Jag är rasande på dig och dina ungar! Vad tror ni att ni är! Jag skiter i era pengar och era märkvärdiga rikemansfasoner! Jag kommer aldrig mer att sätta min fot i ert jävla hem!

Hon drog efter andan och fortsatte med samma höga, ilska röst:

– Hur länge till tänker du släppa ut de där två vargungarna! De där bastarderna, som styr och ställer här på gatan och som förstör allt för alla andra barn!

Hon skakade i hela kroppen av ilska och var högröd i ansiktet.

– Är det ett brott att vi bor granne med er? Det måste det vara eftersom vi inte lämnas ifred. Det säger jag dig, vi är fattiga men hederliga människor och vi har samvete i kroppen! Förra veckan slog Kadir sönder skolans fönster och igår förstörde han mitt staket. Vem skulle det annars vara, om inte din ouppfostrade son! Han har ett finger med i allt djävulskap som händer på vår gata! Gud må ta honom tillbaka! Vem bygger kojor åt orena hundar, om inte din son? Vem skickar småbarn att hämta rester åt bestarna? Jo, din son, gatans buse! Han och Fetknoppen. Det slutar väl med att hederligt folk får flytta. Om ni inte kan ta hand om era egna barn, varför tillverkar ni dem? Ni tror att ni är finare än oss andra, men uppfostra barn, det kan ni inte!

Änkan blev andfådd och blodådrorna i tinningarna svällde oroväckande.

– Om ni inte kan uppfostra honom, då gör jag det. Jag svär vid Gud att jag ska ge honom så mycket stryk att han inte känner igen sig själv. Om jag inte stryker honom med mina bara händer!

Amina lyssnade lamslaget på Änkans explosiva utspel. Hon blev rädd och visste inte vad hon skulle säga. Hon tog sats, men Änkan avbröt henne innan hon fick fram ett ord.

– Jag kom inte hit för att be dig, nej jag kräver av dig och jag svär att om ni inte tar hand om era ungar och först och främst reparerar mitt staket, lovar jag att skicka polisen på er!

Amina kände sig förkrossad och förödmjukad av den skrikande galna kvinnan. Med blanka ögon och rödflammig hals stammade hon lågt:

– Jag förstår inte vad ni pratar om. Kadir och Lillebror är på besök i Bagdad. De åkte i förrgår morse så det kan ju omöjligt vara någon av dem som haft sönder ert staket.

– Vad säger du Amina, sa Änkan med en tillgjort vänlig röst. Tror du inte på vad jag säger? Det här är din sons verk, må han så vara i Bagdad eller i paradiset, det är hans onda tankar som alltid är närvarande på vår eländiga gata! Jag lägger min hand på Koranen tusen gånger om. Det är din son som har planerat allt, den lilla djävulen!

Änkan kände en kort stunds obehag inför tanken att hon hade gått lite för långt i sin ilska. Hur hade hon kunnat missa att pojarna var bortresta?

Amina såg glimten av tveksamhet i Änkans ansikte och försökte vänligt bjuda in henne på te och nybakat bröd. Änkans blick var hård och gled undan.

– Nej jag har ingen tid att förlora, jag måste ha tag i den skyldige idag och inte i morgon. Hon gick utan att säga ett ord. På vägen passerade hon kvinnorna som stod och väntade på henne framför sina hus.

– Vad glori ni på era jävlar, har ni inte sett mig förr? sa hon, och gick vidare med raska steg.

Amina stod kvar i sin dörröppning utan att kunna röra sig. Ett tag trodde hon att hon skulle svimma och hon kände sig plötsligt mycket smutsig.

Det dröjde inte länge innan det hördes hög gråt från Fetknoppens hus och alla visste att det nu var hans tur att få sig en omgång. Fetknoppen stod fastbunden vid en pelare. Modern, Nafe slog honom med en kraftig käpp. Efter varje slag skrek han högt på hjälp. Han skrek så hjärtskärande att vem som helst hade kunnat bli rörd till tårar.

– Sluta, snälla mamma! Jag kysser dina händer, dina fötter, snälla sluta slå mig!

Modern slog honom tills käppen bröts av. Änkan som stått och tittat på gick fram och tog tag i Fetknoppens öra med den ena handen och drog honom i håret med den andra.

– Erkänn din djävul! Det var du som förstörde mitt staket! Erkänn, annars sticker jag ut ögonen på dig!

Fetknoppen skrek högt av smärta.

– Slå mig inte! Snälla, snälla sluta! Ja, det var jag som gjorde det!

Modern slog honom med den avbrutna käppen.

– Jag ska slå ihjäl dig om du inte slutar göra fler dumheter. Vem hade du med dig?

Fetknoppen stod inte ut längre.

– Jag svär på Koranen att det var Blåöga som gjorde det.

Omar hörde Fetknoppens skrik ute på gården och sprang fram till Nafe och slet ifrån henne käppen.

– Sluta för guds skull! Tänker ni döda honom? Han kommer att få blåmärken över hela kroppen!

Nafe knuffade undan honom och skrek.

– Låt bli Omar! Den här ungen blir min död, jag måste uppfostra honom! Omar gav henne en mycket mörk blick innan han slet Fetknoppen till sig och omfamnade honom.

Fetknoppen andades häftigt och grät förtvivlat:

– Jag svär på Koranen att det inte var jag och att jag inte vet vem den skyldiga är!

Änkan spottade framför sig.

– Sluta gnäll din lipsill! Jag kommer aldrig att tycka synd om dig, sa hon triumferande och gick ut för att leta efter Blåöga.

Efter en stund lugnade Fetknoppen ned sig. Modern gick fram till honom, kramade om honom och kysste honom på pannan.

– Det är för ditt eget bästa du får stryk min son, jag älskar dig mer än mina ögon, det ska du veta.

Nafe kände ett stygn av dåligt samvete. Hon gick in och hämtade en kanna vatten och baddade Fetknoppens såriga rygg och sa:

– Här har du tio fils, gå och köp lite godis och till helgen köper vi en ny fotboll.

Fetknoppen tackade och sträckte fram handen för att ta emot slanten, men han undvek att se henne i ögonen.

På kvällen när Fetknoppen hade somnat gick mamman fram till hans madrass där han redan sov djupt och lade en filt över honom. När hon såg hans mörka ögonfransar skugga sig mot den bleka kinden fylldes hon åter av en ånger och olust, som lade sig tungt över hennes bröst.

10

Det var september månad men fortfarande var Halabja mycket varmt. Bönderna väntade oroligt på regnet. Inga tecken i skyn visade på att något regn skulle komma. Himlen var lika klarblå varje dag. Ungarna hade ingenting emot det varma vädret och var glada över att det fortsatte. De var på väg hem från skolan och sprang till lilla Osmans affär.

Osman var en omtyckt, småväxt man i medelåldern som tog livet lätt. Han kunde aldrig säga nej till ungarna när de kom in i hans affär. Det var alltid lika lätt för ungarna att lura honom och de älskade honom för det. Osmans små ljusa ögon lyste som pärlor i hans ljushyade ansikte. Han pratade vänligt med alla barn och tröstade dem, om så behövdes. Osman var oftast på bra humör. Han bar alltid en mössa och en sjal virad runt huvudet och var klädd i kavaj och kurdiska sharwalbyxor.

Fetknoppen gav Osman en slant och köpte några saftiga färska valnötter. Blåöga köpte en påse godis och passade samtidigt på att stjäla några karameller ur en burk. Kadir köpte hemgjord glass. Medan Osman gjorde i ordning glassen stoppade Kadir en näve färsk konfekt i munnen. Osman såg på pojkarna och utbrast:

– Ni ruinerar mig, era små busfrön! Vad har ni nu tagit?

– Ingenting, sa Fetknoppen glatt, jag tog bara två karameller.

Osman skakade på huvudet och klappade dem vänligt.

– Gud i himlen vaktar på er. Han vet allt och ser allt. Lura mig inte, Gud straffar er annars!

Ungarna bara skrattade.

– Vi har inte lurat dig, farbror Osman.

– Det har ni visst det era rackare, sa han med ett brett leende och lade några extra karameller till var och en i deras påsar.

Gatan var full med barn. Blåöga hade med sig en boll och barnen började spela fotboll. Deras gap och skrik störde kvinnorna som samlats vid den gamla Änkans hus. Änkan hytte med näven:

– Jag svär på Koranen att om bollen hamnar på min gård då sliter jag sönder den! Spela ni, men akta er så den inte hamnar på min gård för då ser ni den aldrig mer.

Barnen tog inte Änkans hot på allvar.

– Ja, ja, svarade de och lät sig uppslukas av spänningen i matchen. Kadirs lag spelade mot Blåögas lag. Fetknoppen gjorde ett mål, men Blåöga svor på att bollen hade gått för högt så att det inte kunde räknas.

– Nej, skrek Fetknoppen, det var ett riktigt mål! Din fuskare, din dåliga förlorare!

Barnen samlades och det var nära att det blev bråk mellan dem, då Kadir skrek att matchen måste fullföljas.

– Ska vi spela fotboll eller ska vi prata skit?

– Vi ska spela fotboll, men ni är orättvisa, sa Fetknoppen. Den där jävla Blåöga ljuger som fan. Kadir klappade honom på axeln och bad honom lugna ned sig.

– Ni gör säkert fler mål. Spelet kan börja igen.

Raza lade en frispark och Fetknoppen nickade den. Bollen flög högt över målområdet och hamnade mitt på Änkans gård.

– Nu är det kört, skrek Blåöga, kärringen sliter sönder den.

Barnen samlades runt Fetknoppen och ropade taktfast och högt:

– Fetknoppen hämtar bollen, Fetknoppen hämtar bollen, det var du som var på den sist!

Fetknoppen kände sig tvungen att gå och hämta den. Han gick mot Änkans hus med darrande steg och visste att hon inte tålde honom. Hon vred alltid om ett öra på honom när han gick förbi henne. Motvilligt knackade han på Änkans dörr. Hon öppnade och såg ut som ett åskmoln i ansiktet. Hon skrek så högt att Fetknoppen hoppade till:

– Försvinn härifrån, ditt otäcka odjur!

Fetknoppen vädjade till henne:

– Gud välsigne dig! Må Gud förlåta alla dina synder! Snälla, ge oss tillbaka bollen! Bara den här gången! Jag kysser din händer och fötter, må Gud ge dig god hälsa.

Änkan rynkade pannan och gav honom en örfil så han skrek av smärta.

– Försvinn, sa jag, är du döv, din oäkting? Tigger du om mer stryk? Jag har varnat er hundra gånger, men ni lyssnar inte. Nu får ni skylla er själva, era jävla oäktingar, ni får ingen boll. Lämna mig och min gård ifred, era dumma åsnor!

Fetknoppen förstod att det inte lönade sig att varken böna eller be och han gick istället till motattack, sprang iväg och skrek:

– Din jävla kärring, må Gud bränna dig i helvetet! Och må du aldrig hamna i paradiset! Jag hoppas att Gud tar dig tillbaka!

Änkan sprang efter Fetknoppen som sprang ännu fortare och barnen ropade hejarop efter Fetknoppen. Änkan gav upp och kastade småsten efter honom.

– Hör du Fetknoppen, jag ska visa dig vem jag är, du ska få betala för din brist på respekt för äldre människor!

Änkan var andfådd och hade svårt att andas. Hon tog sig för bröstet och skrek på ett tillgjort sätt:

– Mitt hjärta! Hon ramlade omkull och låtsades som om hon svimmat. De andra kvinnorna samlades runt henne för att hjälpa henne hem.

Shama lade en blöt trasa på Änkans panna. Änkan tittade upp och frågade var hon var.

– Du är hemma.

Änkan reste sig upp och borstade av sig, mumlade något ohörbart och gick in till sig.

Snart blev kvarteret som vanligt igen. Fetknoppen hyllades som en hjälte av barnen för att han vågat vara uppkäftig mot Änkan. De var alla glada över vad som hänt och sa till varandra att de önskade Änkans död, den glädjedödaren!

Kadir klappade Fetknoppen på axeln och tröstade honom:

– Vi hjälps åt att samla in pengar och köper en ny boll.

Blåöga, som var tårögd och sörjde sin förlorade boll, vände sig till Kadir och sa:

– Vi måste hämnas på henne, hon ska inte slippa undan ostraffad.

Glimten återkom i Kadirs ögon när han hörde ordet hämnd.

– Kom Fetknoppen, och du också Blåöga, vi ska sätta den kossan på plats!

De promenerade mot Kaniaskan, ett område i staden. Fetknoppen såg ivrig ut.

– Vad ska vi göra? Hon måste få en läxa som hon aldrig glömmer!

– Ja vi ska hitta på något, sa Kadir och vände sig till Fetknoppen och viskade i hans öra.

De tre pojkar lutade sig mot varandra, upphetsade över stundens allvar. De lovade varandra att detta skulle förbli en hemlighet mellan dem.

Fetknoppen kände sig lättad. Han var nöjd med planen och sa:

– Jag lovar vid min Gud att hon inte ska slippa undan ostraffad! Han gjorde en grimas och gnisslade med tänderna.

– Behöver du hjälp? Jag menar, klarar du det själv? frågade Kadir med tveksamhet i rösten när han såg hur upphetsad Fetknoppen var.

– Det här är inte första gången, sa Fetknoppen och knuffade till Blåöga. När det blir mörkt, då smäller det hos häxan. Pojkarna skildes åt med den triumferande känslan att rättvisa skulle skipas.

Raza letade efter Kadir och frågade efter honom överallt. När han äntligen fick syn på honom ropade han:

– Var har du varit? Jag har letat efter dig hela dagen. Kadir kom fram med ett retfullt leende på läpparna:

– Du letar inte efter mig, du letar efter Shirin, sa han irriterat. Idag är jag inte på humör, Änkan förstörde vår lek, jag önskar hennes död. Gud må ta henne tillbaka!

– Vad har hon gjort den här gången?

– Vi får inte vara i fred så länge hon bor i vårt kvarter, sa Kadir. Hon är en riktig häxa!

De gick tysta en stund och Raza styrde omedvetet stegen mot Shirins hus. Hans hjärta klappade av glädje och han önskade att han skulle få en liten skymt av henne. Han kände sig lätt om bröstet men samtidigt helt splittrad och hörde inte riktigt vad Kadir pratade om.

– Hör du Raza, sa Kadir, det är ingen idé när allt kommer omkring. Har du någon plan, ska du berätta att du älskar henne eller inte?

– Vad säger du? Raza rodnade våldsamt.

– Jag vet att ditt hjärta klappar varmt för Shirin, din rackare. Har du förberett några kärleksbrev? Du som är duktig på att skriva.

Raza ville byta samtalsämne.

– Vi pratar om din grannflicka istället! Ska du ge henne ett kärleksbrev eller inte?

– Jag vet inte, sa Kadir, det är så svårt, jag vågar inte. Jag lever på hoppet. Tänk om jag skriver och får nobben, då blir jag hela kvarterets samtalsämne och får många som Fetknoppen på mig och blir utskrattad. Jag är inte säker på att hon gillar mig, suckade han besviket, hon ger mig inga tecken. Det är ödet, hon kanske är intresserad av någon annan. När hon går förbi mig sänker hon huvudet och går snabbt förbi. Det verkar som om hon inte ser mig överhuvudtaget, som om jag inte fanns.

– Du ska inte ha så låga tankar om dig själv, sa Raza uppmuntrande, jag tror att du har chans på henne om du skriver ett brev till henne. Det är kanske det hon väntar på. Var inte så feg och vänta inte, någon annan kan hinna före dig. Jag kan hjälpa dig att skriva ett brev som öppnar vägen till hennes hjärta.

Raza höll armen om honom.

– I kväll skriver vi det jävla brevet tillsammans.

Kadir såg på sin vän och sa att han för sin del var säker på att Shirin hade känslor för Raza.

– Hur vet du det, sa Raza förvåntansfullt.

– Jag vet att Shirin gillar dig och jag svär vid min modersmjölk att hon tittade på dig i går morse när vi gick till skolan. Sådana blickar betyder alltid kärlek. Slå till innan någon annan gör det före dig!

– Tror du att någon som Shirin fastnar för en bondpojke som jag? Hennes bröder blir vansinniga på mig.

– Hur skulle någon få reda på det? undrade Kadir. Omar var kär i Nadia från det de var tio år gamla. Inte en själ visste om det förrän de gifte sig. Man måste kunna hemlighålla sin kärlek. Jag vill ju hjälpa dig och jag känner en pålitlig flicka, som kan överlämna brevet.

– Vad då för en flicka, driver du med mig?

– Nej det gör jag inte, min syster Narmin kan ta med sig brevet och ge henne.

– Tror du det, sa Raza glatt och stannade på sin plats. Säg mig, Kadir var är vi på väg?

– Vi ska besöka Ahmad. Kanske är han inte hemma, han går alltid till byggmästaren direkt efter skolan.

– Men det är nästan kväll, han borde vara hemma.

Kadir knackade på dörren och i samma stund kom Ahmad hem. Han välkomnade vännerna och bad dem stiga på. De satte sig ned. Kadir viskade i Ahmads öra när han såg Fata lämna rummet:

– Häng med i kväll! Jag lovar att det blir roligt. Fetknoppen och Blåöga ska slå till mot Änkan.

– Jag kan inte följa med, svarade Ahmad, jag är helt slut efter att ha burit tegelsten hela eftermiddagen. Men det är bra betalt, så jag ska inte klaga!

– Skyll dig själv, du missar någonting stort!

Raza och Kadir reste sig och sa adjö till Ahmad. De såg mycket förvåntansfulla ut inför vad som skulle ske.

På hemvägen fylldes Kadir av motstridiga känslor över vad han skulle göra med sin kärlek. Han försökte övertyga sig själv att han inte var rädd.

– Om jag vill ha henne, måste jag agera. Hjälp mig, Raza, med skrivandet!